

**Viorel PÎRVAN
Diana ENACHI**

Policy Study

**Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
"Viitorul"**

DURABILITATEA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI: COMPONENTE ALE CADRULUI NORMATIV SECUNDAR ÎN ACHIZIȚII PUBLICE

2020

DURABILITATEA ȘI PROTECȚIA MEDIULUI: COMPONENTE ALE CADRULUI NORMATIV SECUNDAR ÎN ACHIZIȚII PUBLICE

Viorel PÎRVAN

Diana ENACHI

Chișinău, 2020

www.viitorul.org

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorilor acestei publicații trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

ADRESA DE CONTACT:

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
str. Iacob Hîncu 10/1, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
Telefon: (373-22) 22 18 44
Fax: (373-22) 24 57 14
www.viitorul.org, office@viitorul.org

Studiul a fost realizat de IDIS „Viitorul” în cadrul proiectului „Consolidarea Achizițiilor Publice Durabile în Republica Moldova” – Proiect 20.80009.7007.15, finanțat din bugetul de stat în cadrul Programului de Stat (2020-2023) Nr. 81-PS din 03.01.2020.

Consolidarea achizițiilor publice durabile în Republica Moldova

CUPRINS

Context general și scopul analizei	5
Metodologia de cercetare aplicată	7
Durabilitatea și protecția mediului în dependență de obiectul achiziției publice.....	8
<i>Achizițiile publice de lucrări</i>	8
<i>Achizițiile publice de bunuri și servicii</i>	12
Durabilitatea și protecția mediului în procedurile de achiziții publice .	13
Durabilitatea și protecția mediului în alte etape, tipuri și proceduri de achiziții publice.....	16
Concluzii	19
Recomandări	21
Surse bibliografice	22

ABREVIERI

MTender	Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al achizițiilor publice”
DUAE	Documentului Unic de Achiziție European
UE	Uniunea Europeană
EMAS	Sistemul Comunitar de Management de Mediu și Audit
COP	Cererea ofertelor de preț

Context general și scopul analizei

Protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile prin intermediul achizițiilor publice este unul din principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, stabilit expres în legea privind achizițiile publice.

În conformitate cu Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1332/2016¹, utilizarea durabilă a resurselor naturale și protecția mediului reprezintă unul din elementele conceptului de eficiență în contextul bunei guvernante.

Strategia optează pentru inserarea în cadrul normativ a normelor privind calcularea costurilor de viață ca un criteriu de atribuire, fapt ce va permite autorităților contractante să ia în considerare costurile pe parcursul întregului ciclu de viață al unui produs, serviciu sau lucrări, inclusiv efectele externe de mediu și nu numai prețul de achiziție. Această abordare va facilita aplicarea în viitor a unor politici ecologice și durabile în cadrul sistemului de achiziții.

Totodată, pentru consolidarea capacităților autorităților contractante și funcționarilor implicați în achiziții publice, Strategia prevede necesitatea unui program național de instruire, care să cuprindă un modul special referitor la cerințele și criteriile de performanță ecologice/sociale și modul de calculare a diferitor costuri, ca parte a unei abordări a ciclului de viață.

Pentru a promova implementarea principiilor economiei „verzi” în Republica Moldova în armonie cu dezvoltarea economică și bunăstarea socială, a fost elaborat Programul de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.160/2018². Unul din obiectivele specifice ale acestui Program este asigurarea, pînă în anul 2020, ca cel puțin 15% din toate achizițiile publice să corespundă criteriilor de achiziții durabile. Pentru realizarea acestui obiectiv, autoritățile publice în domeniu urmau să întreprindă mai multe acțiuni, precum modificarea cadrului normativ, organizarea instruirilor privind componenta de durabilitate, elaborarea specificațiilor tehnice pentru cel mai larg răspîndite produse ecologice etc.

Prevederile de durabilitate, cuprinse în politicile publice sus-menționate, urmează obiectivele și prioritățile generale ale Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin legea nr.166/2012³. Potrivit Strategiei, Republica Moldova va întreprinde toate eforturile necesare pentru asigurarea tranziției spre o dezvoltare economică verde, care promovează principiile dezvoltării durabile și contribuie la reducerea sărăciei, inclusiv prin asigurarea unei guvernări mai bune în domeniul dezvoltării durabile, prin integrarea și fortificarea aspectelor protecției mediului în toate domeniile de dezvoltare social-economică a țării.

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=96808&lang=ro

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102127&lang=ro

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=48697&lang=ro

În prezent, Guvernul a înaintat Parlamentului spre adoptare Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”⁴. Unul din obiectivele pe termen lung al proiectului Strategiei îl constituie asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur, care va direcționa Republica Moldova spre dezvoltarea durabilă.

Prezentul document de analiză are ca scop principal radiografierea actelor normative secundare în domeniul achizițiilor publice pentru a vedea în ce măsură prevederile acestora înglobează componenta de durabilitate și protecție a mediului.

În rezultat, sînt formulate unele recomandări pentru îmbunătățirea cadrului normativ, fapt ce poate spori numărul achizițiilor publice care să corespundă criteriilor de achiziții durabile.

⁴ <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5098/language/ro-RO/Default.aspx>

Metodologia de cercetare aplicată

Metodologia de cercetare în prezentul studiu are la bază o abordare calitativă. Totodată, au fost utilizate elemente de cartografiere, care reprezintă un instrument de analiză a unui proces de la început pînă la sfîrșit, cu identificarea etapelor acestui proces, analiza lor și stabilirea zonelor unde sunt necesare îmbunătățiri.

În cazul nostru, a fost cartografiat procesul de desfășurare a achizițiilor publice sub aspectul reglementării componentei de durabilitate și protecție a mediului. Au fost descrise normele existente în privința achizițiilor publice de lucrări, bunuri și servicii. Cartografierea continuă cu procedurile specifice de achiziții publice, tipurile de achiziții și alte etape ale acestui proces.

Cercetarea s-a desfășurat în perioada martie-iulie 2020 și a fost realizată în baza unor instrumente ușor accesibile publicului larg.

Am pornit de la analiza cadrului legal normativ secundar în materie de achiziții publice pentru a vedea în ce măsură prevederile acestora înglobează componenta de durabilitate și protecție a mediului. Actele normative au fost accesate în Registrul de stat al actelor juridice al Republicii Moldova www.legis.md.

Totodată, au fost analizate un șir de proiecte de acte normative, care au ca scop înlocuirea unor reglementări existente în domeniul achizițiilor publice, pentru a vedea în ce măsură acestea acordă atenție aspectelor de durabilitate și protecție a mediului. Proiectele de politici publice au fost identificate pe portalul web www.particip.gov.md și pe pagina web a Ministerului Finanțelor www.mf.gov.md.

Suplimentar au fost analizate sursele de date deschise, inclusiv registrele electronice, paginile web oficiale ale autorităților. Aici am putea menționa: www.tender.gov.md; www.app.gov.md; www.aap.gov.md; www.ansc.md; www.mtender.gov.md etc.

În scopul înțelegerii tabloului general al subiectului cercetat, au fost analizate rapoartele de activitate/statistice ale autorităților publice, în mod special Rapoartele de activitate ale Agenției Achiziții Publice.

Tot aici, a fost analizat Ghidul privind achizițiile publice durabile, elaborat de Agenția Achiziții Publice în anul 2017, care reprezintă una din puținele surse de acest fel în Republica Moldova privind conceptul de achiziție durabilă, și care trece în revistă principalele prevederi din actele normative la momentul respectiv și prezintă unele exemple de bune practici europene.

În plus, s-a verificat dacă autoritatea publică în domeniu, precum și Academia de Administrare Publică au efectuat instruirea funcționarilor publici membri ai grupurilor de lucru în achiziții pentru asigurarea achizițiilor publice durabile și ecologice în Republica Moldova.

✓ La finele anului 2018 au fost inserate multiple modificări în legea privind achizițiile publice și ulterior sînt amendate mai multe acte normative secundare în domeniu.

Cercetarea se bazează și pe constatările din studiile și rapoartele elaborate de către prezentanții societății civile, în mod special – de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale "Viitorul".

Durabilitatea și protecția mediului în dependență de obiectul achiziției publice

Achizițiile publice de lucrări

Prin achiziție publică de lucrări înțelegem achiziționarea lucrărilor pentru construcțiile de orice categorie și instalațiile aferente acestora, precum și pentru lucrările de intervenție în timp la construcțiile existente (modernizări, modificări, transformări, consolidări, extinderi și reparații), pentru necesitățile uneia sau câtorva autorități contractante.

Regulile privind inițierea și desfășurarea procedurilor de achiziție publică de lucrări sînt cuprinse în Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.669 din 27.05.2016⁵ (în continuare – Regulamentul nr.669/2016). Plus la aceasta, autoritățile contractante inițiază și desfășoară procedurile de achiziții publice de lucrări conform Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.176 din 05.10.2018⁶ (în continuare – Documentația standard nr.176/2018).

În actele sus-menționate există anumite norme referitor la durabilitatea achizițiilor publice de lucrări, fiind utilizată preponderent expresia „protecția mediului”.

Din start, chiar din definirea noțiunilor de bază, Regulamentul nr.669/2016 prevede *protecția mediului* ca una din cerințele (standardele) incluse în caietul de sarcini, parte componentă a documentației de atribuire.

Cerințe de calificare

În documentația de atribuire, autoritatea contractantă va include cerințe minime de calificare pentru achiziția ce urmează a fi efectuată. *Standarde de protecție a mediului* constituie una din cerințele de calificare care poate fi utilizată de autoritatea contractantă în aplicarea procedurilor de atribuire (pct.19 subpct.6) din Regulamentul nr.669/2016 și pct.11.4 lit.f) din Documentația standard nr.176/2018).

Regulamentul nr.669/2016 prevede că cerințele de calificare, *inclusiv și standardele de protecție a mediului*, trebuie să aibă legătură directă cu obiectul contractului ce urmează a fi atribuit, să fie strict necesare pentru îndeplinirea corespunzătoare a contractului (pct.22). Stabilirea cerințelor minime de calificare rămîne la latitudinea autorității contractante, aceasta avînd obligația de a ține cont de complexitatea, volumul, durata, valoarea și natura contractului de achiziție publică de lucrări ce urmează a fi încheiat (pct.23).

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=92992&lang=ro

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111822&lang=ro

În privința caietului de sarcini, se subliniază că acesta conține, în mod obligatoriu, specificațiile tehnice, care definesc caracteristici referitoare la nivelul calitativ, tehnic și de *performanță*, siguranță în exploatare, sisteme de asigurare a calității etc. (pct.31). Totodată, caietul de sarcini trebuie să precizeze și instituțiile competente de la care executanții pot obține informații privind reglementările obligatorii referitoare la *protecția mediului* (pct.34).

Justificarea respectării standardelor

În conformitate cu Documentația standard nr.176/2018, ofertantul va prezenta documente care demonstrează capacitatea tehnică și/sau profesională pentru executarea viitorului contract, care va include, dacă este cazul, informații privind *măsurile de protecție a mediului* pe care operatorul economic le poate aplica în timpul îndeplinirii contractului de lucrări (pct.15.1 lit.e).

Totodată, se prevede că operatorul economic va prezenta documente, certificate, emise de organisme independente, prin care se atestă faptul că respectă anumite *standarde de protecție a mediului*; aceasta trebuie să se raporteze:

- a) fie la Sistemul Comunitar de Management de Mediu și Audit (EMAS);
- b) fie la standarde de gestiune ecologică bazate pe seriile de standarde europene sau internaționale în domeniu, certificate de organisme conforme cu legislația comunitară ori cu standardele europene sau internaționale privind certificarea (pct.18.1).

În cazul în care operatorul economic nu deține un certificat de mediu astfel cum este solicitat de autoritatea contractantă, aceasta din urmă are obligația de a accepta orice alte certificări prezentate de operatorul economic respectiv, în măsura în care acestea confirmă asigurarea unui nivel corespunzător al protecției mediului. Autoritatea contractantă are obligația de a accepta certificatele echivalente emise de organismele stabilite în statele membre ale Uniunii Europene (pct.18.2).

Tot aici, menționăm formularul standard (nou) al Documentului Unic de Achiziție European (DUAE), aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.72/2020⁷. Fiind o declarație pe proprie răspundere, prin care operatorul economic confirmă îndeplinirea criteriilor de calificare și selecție necesare în cadrul procedurilor de achiziție publică; acesta cuprinde expres *cerința privind standardele de protecție a mediului*. În acest sens, operatorul economic confirmă sau infirmă dacă este în măsură să furnizeze certificate emise de organisme independente prin care se atestă faptul că acesta respectă standardele de protecție a mediului, conform cerințelor stabilite în anunțul de participare și în documentația de atribuire.

Standarde utilizate în procesul de achiziție și executare a lucrărilor de construcție

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.933/2014⁸ cu privire la armonizarea reglementărilor tehnice și a standardelor naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene, până în 2020, Republica Moldova va armoniza legislația în

⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121980&lang=ro

⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=18954&lang=ro

domeniul construcțiilor cu standardele europene. Astfel, conform pct. 3.4 al Planului de acțiuni, până în trimestrul IV al anului 2020, urmează ca toate standardele naționale GOST în vigoare să fie înlocuite cu standardele europene identice/similare. Aceste schimbări vor permite ca în procesul de achiziție a lucrărilor, la etapa de executare a contractului, operatorul economic să fie folosit în mod obligatoriu la tehnologia lucrărilor de construcții, *standarde europene durabile*, care țin cont de *protejarea mediului ambiant și sporirea calității lucrărilor*.

Temei de excludere a ofertantului

În conformitate cu Documentația standard nr.176/2018, încălcarea obligațiilor în domeniul *mediului* constituie temei de excludere a ofertantului de la procedura pentru atribuire a contractului de achiziție publică (ofertantul nu este eligibil). Aceste încălcări ale ofertantului sînt demonstrate de către autoritatea contractantă prin orice mijloace adecvate (pct.12.7 lit.e)).

Astfel de prevederi și temei de excludere se regăsesc și în legea privind achizițiile publice nr.131/2015 (art.19 alin.(3) lit.e)), care mai stabilește că perioada de excludere din procedura de atribuire nu trebuie să depășească 3 ani de la producerea evenimentului (art.19 alin.(6)), iar dacă ofertantul furnizează dovezi care arată că măsurile luate de el sînt suficiente pentru a demonstra fiabilitatea sa, autoritatea contractantă poate să nu-l excludă de la procedura de achiziție publică (art.19 alin.(10)).

Totodată, în formularul standard (nou) al Documentului Unic de Achiziție European (DUAE), operatorul economic are obligația de a indica dacă a încălcat obligațiile în domeniul *mediului* în ultimii 3 ani și, după caz, să furnizeze dovezi care să arate că măsurile luate sînt suficiente pentru a demonstra fiabilitatea.

Ciclul de viață la evaluarea ofertelor

Potrivit Regulamentului nr.669/2016, unul din criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică de lucrări îl reprezintă oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic. În astfel de cazuri se utilizează un algoritm de calcul, în baza unor criterii variate de evaluare a ofertei, cum ar fi calitatea oferită, *ciclul de viață*, alte elemente considerate semnificative pentru evaluarea ofertelor (pct.41-42). Important este ca autoritatea contractantă să precizeze în documentația de atribuire criteriile de evaluare a ofertei în ordinea importanței lor, precum și algoritmul de calcul detaliat care va fi aplicat (pct.43).

Clauze contractuale durabile și/sau cerințe de mediu

Contractele model de antrepriză sînt luate ca bază de autoritățile contractante, care rareori îi ajustează clauzele contractuale la specificul achiziției publice desfășurate (inclusiv și pentru evitarea obstacolelor la înregistrarea contractelor în cadrul trezoreriilor de stat). În lipsa unor clauze de durabilitate/mediu în contractul model de antrepriză, autoritățile contractante neglijează această componentă la stabilirea relațiilor juridice contractuale cu ofertantul cîștigător. Lipsa unor astfel de clauze contractuale deviază de la cadrul normativ sus-menționat, care acordă posibilitatea autorităților contractante să includă în documentația de atribuire (caietul de sarcini) prevederile ce țin de dezvoltarea durabilă.

Regulamentul nou al achizițiilor publice de lucrări

Trebuie să menționăm că Ministerul Finanțelor a elaborat un proiect nou al Regulamentului cu privire achizițiile publice de lucrări⁹. Acesta, la fel ca și regulamentul actual, oferă posibilitatea autorității contractante de a include *standarde de protecție a mediului* ca cerințe minime de calificare și selecție a ofertanților/candidaților utilizate în cadrul procedurii de achiziții publice de lucrări.

Noul regulament cuprinde modificări esențiale la criteriile de atribuire a contractului de achiziție publică de lucrări, fiind indicate toate cele 4 criterii de atribuire din legea nr.131/2015, inclusiv sînt menționate aspecte de durabilitate/protecție a mediului la determinarea ofertei câștigătoare.

Astfel, conform proiectului noului regulament, în cazul în care criteriul utilizat este „*costul cel mai scăzut*”, stabilirea ofertei câștigătoare se determină pe considerente de rentabilitate, utilizînd factori precum *calcularea costurilor pe ciclul de viață*. Costul cel mai scăzut se calculează prin însumarea cuantificărilor în unitatea monetară, exprimate în valoare netă, a eforturilor financiare ale autorității contractante, corespunzătoare *elementelor ciclului de viață* identificate de autoritatea contractantă ca fiind relevante pentru obiectul contractului, în fiecare an de utilizare a lucrării achiziționate, în plus față de costul de achiziție. Autoritatea contractantă include în documentația de atribuire toate informațiile necesare pentru calculul financiar al fiecărui element de cost inclus în *costul pe ciclul de viață*. În aceste informații se includ cel puțin următoarele aspecte: condițiile, mediul și intensitatea de utilizare, durata de utilizare anticipată și durata de utilizare luată în considerare pentru aplicarea criteriului de atribuire și comparare a ofertelor, eforturile financiare ce trebuie cuantificate pentru fiecare element de cost, rata de ajustare a valorii care urmează a fi utilizată pentru calculul din perspectivă financiară, modalitatea efectivă de realizare a calculului costului pe durata de viață în propunerea financiară, condiții contractuale de monitorizare a materializării elementelor de cost din perspectivă financiară și efectele generate prin materializarea/nematerializarea cuantificărilor monetare a elementelor de cost în scopul comparării ofertelor.

În cazul aplicării criteriului „*cel mai bun raport calitate-preț*” sau „*cel mai bun raport calitate-cost*”, oferta stabilită ca fiind câștigătoare este oferta care întrunește punctajul cel mai mare, rezultat din aplicarea unui algoritm de calcul, în baza unor criterii variate de evaluare, cum ar fi: avantajele tehnice, caracteristicile estetice și funcționale, accesibilitatea, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile sociale, de mediu și inovatoare etc.

⁹ <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hot%C4%83r%C3%A9rii-guvernului-pentru-aprobarea-regulamentului-cu-privire-achizi%C8%9Biile-0>

Achizițiile publice de bunuri și servicii

Cadrul normativ secundar care reglementează achizițiile publice de bunuri și servicii constă din:

Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.173/2018¹⁰ (în continuare – Documentația standard nr.173/2018) și

Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.174/2018¹¹ (în continuare – Documentația standard nr.174/2018).

De facto, ambele acte normative cuprind prevederi similare referitor la durabilitate/protecția mediului în achizițiile publice de bunuri și servicii. Aceste prevederi urmează aceeași logică ca și în Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări. În speță, aici notăm aceleași constatări generale:

- *Standardele de durabilitate constituie una din cerințele de calificare, utilizată de către autoritatea contractantă în aplicarea procedurilor de atribuire.*
- *În cazul în care autoritatea contractantă a inclus protecția mediului în documentația de atribuire, ofertantul are obligația de a justifica că respectă anumite standarde de protecție a mediului (sînt indicate expres actele confirmative necesare, fiind acordată posibilitatea ofertantului de a prezenta și alte tipuri de acte confirmative).*
- *Încălcarea obligațiilor în domeniul mediului constituie temei de excludere a ofertantului de la procedura pentru atribuire a contractului de achiziție publică.*
- *Contractele model de antrepriză din Documentațiile standard nr.173/2018 și nr.174/2018 nu prevăd clauze contractuale durabile și/sau cerințe de mediu.*

Norme similare sînt incluse și în Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii sociale de alimentație în instituțiile de învățămînt, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.23/2019¹².

¹⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111813&lang=ro

¹¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111816&lang=ro

¹² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112513&lang=ro

Durabilitatea și protecția mediului în procedurile de achiziții publice

Autoritățile contractante utilizează un șir de proceduri de achiziții publice, stabilite de legea privind achizițiile publice și dezvoltate în actele normative subordonate legii. În continuare vor fi analizate prevederile acestor acte normative, prin prisma reglementării componentei de durabilitate/protecție a mediului în procedurile de achiziții publice.

Cererea ofertelor de prețuri și licitațiile

Cererea ofertelor de prețuri și licitațiile sînt cele mai des utilizate proceduri de achiziții publice. În privința licitațiilor, reglementările sînt cuprinse în legea nr.131/2015. Mai există și Regulamentul privind achizițiile publice folosind licitația electronică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.774/2013¹³, însă acesta nu este actual.

Potrivit regulamentului nr.669/2016, la organizarea procedurii de achiziție publică de *lucrări prin cererea ofertelor de prețuri*, în cazul în care valoarea estimată a contractului de achiziție publică de lucrări nu depășește 200 000 lei, autoritatea contractantă este obligată să elaboreze invitația de participare și caietul de sarcini (pct.61). Invitațiile de participare trebuie să fie însoțite de un exemplar al caietului de sarcini și de informații referitoare la condițiile impuse de autoritatea contractantă privind standarde de *protecție a mediului*, în măsura în care îndeplinirea condițiilor respective este considerată ca fiind relevantă pentru îndeplinirea contractului (pct.64).

Deși avem Regulamentul privind *achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri*, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.987/2018¹⁴, acesta nu cuprinde nici o reglementare referitor la durabilitatea achizițiilor desfășurate prin procedura cererii ofertelor de prețuri, fie norme referitor la protecția mediului.

În același timp, avem Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii prin cererea ofertelor de prețuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.175/2018¹⁵, care cuprinde norme similare de durabilitate cu cele menționate deja în Documentațiile standard nr.173/2018, nr.174/2018, nr.176/2018. În speță, este vorba despre indicarea standardelor de durabilitate în calitate de cerințe de calificare, justificarea de către ofertant a respectării standardelor de protecție a mediului, excluderea ofertantului care a comis încălcări ale obligațiilor în domeniul mediului (fără clauze contractuale durabile și/sau cerințe de mediu în contractele model).

Odată cu aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), prin Hotărîrea Guvernului nr.705/2018¹⁶, precum și a altor acte normative tangente, în Republica Moldova începe implementarea unui nou sistem electronic de achiziții publice. Noul sistem MTender a

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=19366&lang=ro

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=109176&lang=ro

¹⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111820&lang=ro

¹⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113731&lang=ro

demarat odată cu lansarea proiectului pilot pentru achiziții de valoare mică în 2016, iar din octombrie 2018 a devenit obligatoriu pentru autoritățile contractante, având funcționalități pentru 2 tipuri de proceduri: cererea ofertelor de preț (COP) și licitația deschisă.

Potrivit Conceptului MTender, scopul principal al implementării sistemului este de a crește transparența procesului de achiziții publice în totalitate, de a *obține un raport calitate/preț mai bun* în cadrul procedurilor de achiziții publice și de a reduce costurile de tranzacționare pentru toate părțile implicate, contribuind astfel la asigurarea unui sistem național de achiziții publice competitiv și *durabil*.

În pofida conceptului său inițial, MTender are la moment mai multe lacune și deficiențe¹⁷, care limitează în consecință și desfășurarea achizițiilor electronice *durabile*. Deși MTender permite din iulie 2019 utilizarea tuturor criteriilor de atribuire prevăzute în legea nr.131/2015 (prețul cel mai scăzut; costul cel mai scăzut; cel mai bun raport calitate-preț; cel mai bun raport calitate-cost), lipsește modulul "e-evaluare" necesar autorităților contractante în vederea evaluării ofertelor, cu aplicarea criteriilor care iau în considerare costurile și calitatea. În lipsa funcționalității sistemului de evaluare automată, actualmente în MTender este utilizat cu preponderență doar criteriul prețul cel mai scăzut. În consecință, chiar dacă *standardele de protecție a mediului* sînt incluse în documentația de atribuire/caietul de sarcini, fiind indicată ca una din cerințele de calificare, rezultatele achizițiilor desfășurate prin MTender la prețul cel mai scăzut nu va permite luarea în considerație a componentei de mediu/durabilitate.

Procedurile negociate

Procedurile negociate, utilizate mai rar și în anumite situații expres prevăzute de lege, au fost dezvoltate în Regulamentul cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.668/2016¹⁸ (în continuare – Regulamentul nr.668/2016).

În conformitate cu Regulamentul sus-menționat, în cazul procedurii de negociere cu publicarea unui anunț de participare, criteriul de atribuire utilizat poate fi prețul cel mai scăzut sau oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic (pct.8). În cazul în care se alege criteriul de atribuire oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, oferta stabilită ca fiind câștigătoare este oferta care întrunește punctajul cel mai mare, rezultat din aplicarea unui sistem de factori de evaluare pentru care se stabilesc ponderi relative sau un algoritm de calcul specific (pct.9).

Regulamentul nr.668/2016 stabilește expres doar pentru contractele de achiziții publice de *bunuri* factori de evaluare orientați spre *durabilitate*. Astfel, în cazul bunurilor se vor lua în considerație caracteristicile funcționale și tehnice, posibilitățile și costurile de deservire tehnică, asistența tehnică – elemente semnificative la evaluarea ofertelor (pct.10 subpct.1)). Totodată, opțional, pentru toate tipurile de contracte, pot fi utilizați și alți factori de evaluare a ofertei, precum caracteristici privind nivelul calitativ, tehnic sau

¹⁷ Pentru mai multe informații poate fi consultată Analiza de politici "Constrângeri în utilizarea sistemului electronic de achiziții publice MTender", elaborate de IDIS "Viitorul", 2019, http://viitorul.org/files/library/RO_Analiza%20de%20politici.%20Constrangeri%20in%20utilizarea%20sistemului%20electronic%20de%20achizitii%20publice%20MTender.pdf

¹⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93359&lang=ro

funcțional; termene de garanție propuse în corelare cu soluția tehnică oferată; caracteristici de mediu; costuri de funcționare; raportul cost/eficiență; servicii postvânzare și asistență tehnică (pct.11). Însă, pentru acești factori de evaluare nu li se vor stabili ponderi excesive (pct.12).

Tot la această procedură mai avem Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de negociere, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.85/2016¹⁹. Potrivit acesteia, standardele de protecție a mediului reprezintă una din cerințele de calificare (pct.11.2) și operatorii economici au responsabilitatea de a prezenta documente care să ateste faptul că respectă anumite standarde de protecție a mediului (pct.20.1).

Este necesar de a menționa că, în prezent, Ministerul Finanțelor a elaborat proiectul noului Regulament cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere²⁰, însă acesta nu cuprinde nici o normă referitor la durabilitate/protecția mediului în cazul utilizării acestei proceduri de achiziții publice.

Dialogul competitiv

Dialogul competitiv își are dezvoltare în Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de dialog competitiv, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.84/2016²¹. În conformitate cu aceasta, *standardele de protecție a mediului* constituie una din cerințele de calificare utilizată de către autoritatea contractantă (pct.11.1), iar ofertantul are obligația de a justifica documentar că respectă anumite standarde de protecție a mediului (pct.17).

¹⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93993&lang=ro

²⁰ <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-pentru-aprobarea-regulamentului-cu-privire-la-achizi%C8%9Biile-publice-folosind-2>

²¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=93992&lang=ro

Durabilitatea și protecția mediului în alte etape, tipuri și proceduri de achiziții publice

Planificarea achizițiilor

Durabilitatea/protecția mediului nu reprezintă criterii și condiții de care se conduc autoritățile contractante la *planificarea contractelor de achiziții publice*. Nu există nici o astfel de mențiune în Regulamentul cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1419/2016²².

Grupul de lucru în achiziții

La fel, lipsește orice mențiune despre durabilitate/protecția mediului în Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.667/2016²³. Nici proiectul noului Regulament²⁴ nu stabilește responsabilități pentru *membrii Grupului de lucru* în direcția achizițiilor publice durabile și care protejează mediul înconjurător.

Acordul-cadru

Tot în acest capitol al analizei, notăm *acordul-cadru* ca instrument specific de atribuire a contractelor de achiziții publice, prevăzut de legea privind achizițiile publice nr.131/2015. Avem și Regulamentul cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractului de achiziție publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.826/2012²⁵, însă acest regulament nu este adaptat la prevederile legii nr.131/2015 și modificărilor esențiale din 2018. Remarcăm doar că în el se face mențiune *la standardele de protecție a mediului* ca parte componentă a documentației de atribuire.

În prezent, Ministerul Finanțelor a supus consultărilor publice proiectul unui nou Regulament cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractelor de achiziții publice²⁶. Însă, nici acesta nu cuprinde norme detaliate ce țin de durabilitate/protecția mediului. A fost identificată doar mențiunea că, în cazul în care autoritatea contractantă încheie acordul-cadru cu un singur operator economic, acordul respectiv trebuie să prevadă cel puțin obligațiile pe care operatorul economic și le-a asumat prin propunerea tehnică prezentată în procedura de atribuire, în special în ceea ce privește caracteristicile tehnice-funcționale și de performanță ale bunurilor care urmează a fi furnizate (pct.28 subpct.1)).

²² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=96902&lang=ro

²³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=92988&lang=ro

²⁴ <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-pentru-aprobarea-regulamentului-cu-privire-la-activitatea-grupului-de-lucru-1>

²⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=21051&lang=ro

²⁶ <https://mf.gov.md/ro/content/proiectul-hg-pentru-aprobarea-regulamentului-cu-privire-la-acordul-cadru-ca-modalitate-2>

Achiziții de valoare mică

Suplimentar, subliniem *achizițiile publice de valoare mică*, reglementate prin Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.665/2016²⁷. Regulamentul nu cuprinde norme privind durabilitatea și protecția mediului în cadrul achizițiilor publice de bunuri, lucrări și servicii de valoare mică.

Achizițiile în întreprinderile cu capital public

Achizițiile desfășurate de întreprinderile de stat, municipale și societățile comerciale cu capital public sînt în continuare un subiect sensibil, dificil, dar important pentru asigurarea utilizării eficiente a banilor publici. De regulă, achizițiile se desfășurau doar în baza regulamentelor interne cu privire la procedura de realizare a achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii, aprobate de către organele de conducere/fondatori, care deviază de la reglementările cuprinse în legea privind achizițiile publice și actele normative în domeniul achizițiilor. O parte din întreprinderi care activează în sectoare specifice se conduceau de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.24/2017.

Situația în domeniu s-a schimbat semnificativ la începutul anului curent, odată cu adoptarea legii privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale nr.74/2020²⁸ și Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat²⁹. Rămîne în continuare nerezolvată problema achizițiilor publice desfășurate de către întreprinderile municipale și societățile comerciale cu capital public (care nu fac parte din sectorul utilităților).

Legea nr.74/2020, care transpune prevederile Directivei 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014, cuprinde un șir de prevederi referitor la componenta de durabilitate și protecție a mediului în achizițiile publice efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale.

La fel, astfel de prevederi se cuprind și în Regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.351/2020³⁰. Potrivit lui, unul din principiile de care se ghidează întreprinderea se referă la cheltuieli directe și eficiente din punct de vedere al costurilor pentru achiziționarea de bunuri, lucrări, servicii (luând în considerare, după caz, *costul ciclului de viață al produselor achiziționate*) și punerea în aplicare a măsurilor menite să reducă costurile întreprinderii (pct.4 subpct.3)).

Potrivit Regulamentului, la aplicarea criteriilor de atribuire, grupul de lucru va ține cont de *aspectele de durabilitate/mediu* (pct.100). Astfel, „costul cel mai mic” se va determina pe considerente de rentabilitate, utilizînd factori precum *calcularea costurilor pe ciclul de*

²⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=92984&lang=ro

²⁸ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121896&lang=ro

²⁹ [https://gov.md/ro/content/sedinta-guvernului-din-10-iunie-2020-ora-](https://gov.md/ro/content/sedinta-guvernului-din-10-iunie-2020-ora-1500?fbclid=IwAR0boGMOTYJIm5ReNM3wyhTXnJpXETkGC5zCGzPkr-2FZoW6GybCHD-F070)

[1500?fbclid=IwAR0boGMOTYJIm5ReNM3wyhTXnJpXETkGC5zCGzPkr-2FZoW6GybCHD-F070](https://gov.md/ro/content/sedinta-guvernului-din-10-iunie-2020-ora-1500?fbclid=IwAR0boGMOTYJIm5ReNM3wyhTXnJpXETkGC5zCGzPkr-2FZoW6GybCHD-F070)

³⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122110&lang=ro

viață, iar „cel mai bun raport calitate-cost” se determină pe baza unor factori de evaluare care includ aspecte calitative, *de mediu* și/sau sociale în legătură cu obiectul contractului de achiziții. În cazul criteriului „cel mai bun raport calitate-cost”, factorii de evaluare includ avantajele tehnice, caracteristicile funcționale, accesibilitatea, conceptul de proiectare pentru toți utilizatorii, caracteristicile de mediu și inovatoare, serviciile postvânzare, asistența tehnică etc. (pct.101).

Programe de instruire

Un aspect important în asigurarea achizițiilor publice durabile și ecologice îl reprezintă instruirea în acest sens a funcționarilor publici membri ai grupurilor de lucru în achiziții și consolidarea capacităților la nivelul autorităților contractante.

În Raportul Agenției Achiziției Publice privind activitatea în domeniul achizițiilor publice desfășurate în perioada anului 2019³¹, nu sînt menționați despre organizarea instruirilor tematice privind durabilitatea/protecția mediului în achiziții publice. Unica mențiune în raport se face la participarea angajaților Agenției Achiziției Publice la un atelier de lucru care a abordat acest subiect („Strategii de regulamentare a achizițiilor publice pentru dezvoltarea socială, de mediu și economiei a piețelor naționale și regionale”).

În plus, potrivit legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și Regulamentul cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici (anexa nr.10 la Hotărîrea Guvernului nr.201/2009), funcționarii publici sînt instruiți periodic în vederea aprofundării și actualizării cunoștințelor, dezvoltării abilităților și modelării atitudinilor/comportamentelor necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu.

Notăm că pe pagina web a Academiei de Administrare Publică sînt publicate Planurile de dezvoltare profesională a funcționarilor publici la comanda de stat în semestrul I și II al anului 2019³². Acestea cuprind cursuri pentru funcționari publici în domeniul achizițiilor publice, însă *nu conțin componenta de durabilitate/protecția mediului*.

³¹ https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_aap_2019_0.pdf

³² <http://www.aap.gov.md/ro/article/cursuri-la-comanda-de-stat>

Concluzii

Avem o practică neuniformă de reglementare a componentei de durabilitate și protecția mediului în actele normative secundare în domeniul achizițiilor publice. Unele hotărâri ale Guvernului și documentații standard nu cuprind nici o prevedere, altele reglementează sumar anumite aspecte, unele din ele cuprind norme mai detaliate. Mențiuni de durabilitate/protecția mediului nu se regăsesc în mai multe acte normative importante precum Regulamentul cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, Regulamentul privind achizițiile de valoare mică, Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru în achiziții.

În contextul ajustării cadrului normativ secundar la prevederile legii privind achizițiile publice, proces care s-a dinamizat în ultima perioadă, noile proiecte de acte normative elaborate nu atrag atenție la componenta de durabilitate/protecție a mediului. Excepție reprezintă proiectul nou al Regulamentului cu privire la achizițiile publice de lucrări, în care sînt reglementate aspecte de durabilitate/protecție a mediului la determinarea ofertei câștigătoare, fiind utilizate toate criteriile de atribuire din legea privind achizițiile publice.

Componenta de mediu/durabilitate este reglementată preponderent ca una din cerințele de calificare, inclusă în documentația de atribuire. În unele acte normative, protecția mediului este indicată expres sau opțional în calitate de criteriu de evaluare a ofertei și atribuirea contractelor. Cu toate acestea, nu există obligații generale pentru autoritățile contractante de a lua în considerare standardele de durabilitate.

În cazul în care autoritatea contractantă a inclus protecția mediului în documentația de atribuire, ofertantul are obligația de a justifica că respectă anumite standarde de protecție a mediului. În acest sens, actele normative indică expres actele confirmative necesare, fiind acordată posibilitatea ofertantului de a prezenta și alte tipuri de acte confirmative.

Unele acte normative au prevăzut similar legii privind achizițiile publice că încălcarea obligațiilor în domeniul mediului constituie temei de excludere a ofertantului de la procedura pentru atribuire a contractului de achiziție publică.

Nici unul din contractele model din documentațiile standard analizate nu prevăd clauze contractuale durabile și/sau cerințe de mediu, fapt ce duce în consecință la neglijarea acestei componente de către autoritățile contractante la stabilirea relațiilor juridice contractuale cu ofertantul câștigător.

În pofida conceptului său inițial, MTender are la moment mai multe lacune și deficiențe, care limitează în consecință și desfășurarea achizițiilor electronice durabile. Actualmente, din lipsa modului "e-evaluare", necesar pentru utilizarea criteriilor de atribuire "non-preț", în MTender este folosit cu preponderență doar criteriul prețul cel mai scăzut, care nu acordă posibilitatea de luare în considerație a componentei de mediu/durabilitate.

Rapoartele anuale privind activitatea în domeniul achizițiilor publice, elaborate de către Agenția Achiziții Publice, nu acordă atenție aspectelor de durabilitate și protecție a mediului. În aceste rapoarte nu se găsesc informații și date statistice referitor la alinierea achizițiilor publice criteriilor de achiziții durabile.

Aspectele de durabilitate și protecția mediului nu fac parte din programele de instruire organizate de Agenția Achiziții Publice și nici din cursurile de instruire organizate pentru funcționarii publici de către Academia de Administrare Publică. Lipsa instruirilor afectează capacitățile autorităților contractante și membrilor grupurilor de lucru în achiziții de a desfășura achiziții publice durabile și prietenoase mediului.

Recomandări

- ✓ În procesul de elaborare a noului cadru normativ secundar în domeniul achizițiilor publice este necesar să se țină cont de componenta de durabilitate și protecția mediului. În acest sens, noile prevederi trebuie să fie raliate la documentele de politici naționale, care indică direcțiile prioritare de dezvoltare a țării, a mediului înconjurător și a achizițiilor publice, inclusiv vor urma aceleași linii directoare din legislația Uniunii Europene și bunele practici internaționale.
- ✓ Este necesar de a acorda o atenție sporită standardelor de durabilitate și protecția mediului în actele normative secundare în domeniul achizițiilor publice. În ele trebuie să fie inserată obligația autorităților contractante de a lua în considerare aceste standarde, care vor constitui unele din cerințele de calificare incluse în documentația de atribuire și drept criterii de evaluare a ofertei la atribuirea contractelor.
- ✓ Actele normative secundare în domeniul achizițiilor publice urmează să prevadă și să detalieze modalitatea de utilizare a celor 4 criterii de atribuire a contractelor de achiziții publice, prin prisma aspectelor de durabilitate și de protecție a mediului la determinarea ofertei câștigătoare. În linii generale, aceasta presupune inserarea în specificațiile tehnice a cerințelor de durabilitate și mediu pentru criteriul „cel mai mic preț”, includerea acestora ca factor de evaluare pentru criteriul „costul cel mai scăzut”, prevederea lor în algoritmul de calcul cu o pondere semnificativă la evaluare în cazul criteriilor „cel mai bun raport calitate-preț” sau „cel mai bun raport calitate-cost”.
- ✓ Este important ca în contractele model din documentațiile standard să fie incluse clauze contractuale durabile și/sau cerințe de mediu. Acest fapt va impulsiona autoritățile contractante să prevadă aceste componente în contractele finale încheiate cu ofertanții câștigători.
- ✓ Este necesară modernizarea sistemului electronic de achiziții publice MTender și includerea modulului ”e-evaluare” pentru utilizarea celorlalte criterii de atribuire a contractelor de achiziții publice decât „cel mai mic preț”, fapt ce va permite luarea în considerație a componentei de mediu/durabilitate.
- ✓ Se impune includerea aspectelor de durabilitate și mediu în programele de instruire și formare a funcționarilor și membrilor grupurilor de lucru în achiziții publice. Acest fapt va ridica nivelul de calificare pentru derularea achizițiilor publice durabile și ecologice.
- ✓ Agenția Achiziții Publice are responsabilitatea de a promova importanța și avantajele utilizării acestor standarde în practică, inclusiv pentru operatorii economici. În plus, rapoartele anuale de activitate trebuie să reflecte informații și date statistice referitor la achizițiile publice durabile și ecologice.

Surse bibliografice

1. Legea privind achizițiile publice nr.131/2015
2. Legea privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale nr.74/2020
3. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158/2008
4. Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”, aprobată prin legea nr.166/2012
5. Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1332/2016
6. Programul de promovare a economiei „verzi” în Republica Moldova pentru anii 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.160/2018
7. Regulamentul cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1419/2016
8. Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.667/2016
9. Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.665/2016
10. Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.669/2016
11. Regulamentul privind achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.987/2018
12. Regulamentul cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.668/2016
13. Conceptul tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.705/2018
14. Hotărârea Guvernului nr.933/2014 cu privire la armonizarea reglementărilor tehnice și a standardelor naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene
15. Regulamentul privind achizițiile publice folosind licitația electronică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.774/2013
16. Regulamentul cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractului de achiziție publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.826/2012
17. Regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.351/2020
18. Regulamentul cu privire la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici (anexa nr.10 la Hotărârea Guvernului nr.201/2009)

19. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de dialog competitiv, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.84/2016
20. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de negociere, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.85/2016
21. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.173/2018
22. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.174/2018
23. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii prin cererea ofertelor de prețuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.175/2018
24. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.176/2018
25. Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii sociale de alimentație în instituțiile de învățământ, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.23/2019
26. Formularul standard al Documentului Unic de Achiziție European, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.72/2020
27. Regulamentul privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.24/2017
28. Raportul Agenției Achiziției Publice privind activitatea în domeniul achizițiilor publice desfășurate în perioada anului 2019
29. Ghid privind achizițiile publice durabile, elaborat de Agenția Achiziții Publice în 2017
30. Planurile de dezvoltare profesională a funcționarilor publici la comanda de stat în semestrul I și II al anului 2019, elaborate în temeiul Hotărârii Guvernului nr.121/2019
31. Proiectul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”
32. Proiectul Regulamentului cu privire achizițiile publice de lucrări
33. Proiectul Regulamentului cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere
34. Proiectul Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții
35. Proiectul Regulamentului cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire contractelor de achiziții publice

